‘గిగ్’ ఆర్థిక వ్యవస్థ, ‘అల్గారిధమ్’ నిఘాలతో కార్మికులపై మరింత తీవ్రమౌతోన్న శ్రమదోపిడి

‘గిగ్’ అంటే తాత్కాలిక ఉపాధి; గిగ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ అంటే తాత్కాలిక కార్మికులు; ప్లాట్‌ఫాం కార్మికులు, ఫ్రీలాన్సర్స్; స్వతంత్ర కాంట్రాక్టర్స్; ఒప్పంద కార్మికులు మరియు నిర్దిష్ట పనికోసం నియమించబడిన కార్మిక ులతో కూడిన స్వేచ్ఛా మార్కెట్ వ్యవస్థ. విద్యార్థులు చదువుకునే దశలో ప్రయోగాత్మకంగా చేసే ఇంటర్న్ షిప్స్ కూడా గిగ్ ఆర్థిక వ్యవస్థలో భాగమౌతున్నాయి.

‘గిగ్’ పని అనేది సాధారణంగా నాలుగు లక్షణాలను కలిగివుంటుంది. వాటిలో(1) నిర్దిష్ట పనివేళలు లే కపోవటం (2)కార్మికులే కొంత భాగం లేదా అవసరమైన మొత్తం పెట్టుబడిని (ఉదా:మొబైల్ ఫోన్లు, కార్లు, బైకులు) వంటి వాటిని సమకూర్చుకోవటం (3)పీస్ రేట్ పనివిధానం ద్వారా వేతనం పొందటం (4) కంప్యూటర్ వేదికలే (డిజిటల్ ప్లాట్ ఫార్మ్స్) ఈ పనినంతా అప్పగించటం లేదా సమన్వయం చేయటం. అందువలనే ఈ ‘గిగ్’ ఆర్థికాన్ని ప్లాట్ ఫాం ఆర్థికమని కూడా పిలుస్తారు.

సమాచార సాంకేతిక రంగానికి చెందిన స్వతంత్ర స్థిర ఉద్యోగులను పూర్తిస్థాయి ‘గిగ్’ కార్మికులుగా చూపటానికి, ఈ పనిలోని సౌలభ్యతను కార్మికులు గుర్తిస్తే భవిష్యత్తులో ఈ తరహా పనినే ఎంచుకుం టారనే విధంగా చిత్రీకరించటానికి కార్పొరేట్ ప్రసార సాధనాలు ప్రయత్నిస్తుండగా, వాస్తవం మాత్రం భిన్నంగా వుంది. గిగ్ ఆర్థిక వ్యవస్థలో కార్మికులకు-కనీస వేతనాలుండవు; ఓవర్‌టైమ్‌కు చెల్లింపులుండవు; వేతనంతో కూడిన వైద్య శలవులుండవు; వేతనంలో కోత జరగకుండా రక్షణలుండవు; వివక్షతా వ్యతి రేక చట్టాల నుండి, వృత్తిపరమైన భద్రతా రక్షణల నుండి దూరమౌతారు. వాస్తవానికి ఈ పనివిధానం – హక్కులే లేని పారిశ్రామిక విప్లవ ప్రారంభ దినాలలోకి కార్మికులను తీసుకు వెళ్తుంది. న్యూయార్క్ నగరంలోని అత్యధిక కార్మికులను ఇముడ్చు కుంటున్న ‘ఆన్ డిమాండ్’ ఫుల్‌ఫిల్‌మెంట్, ‘డెలివరీ’ మార్కెట్ల లోని కార్మికులు అత్యధిక దోపిడీకి గురవతున్నారు. ఈ ‘సౌలభ్య’ ఉద్యోగ ఏర్పాట్లు – సామాజిక బాధ్య తలు, మార్కెట్ సమస్యలతో కార్మికులను అస్థిరతకు గురి చేస్తున్నాయి.

ఉబర్, లిఫ్ట్, టూరో/ఫైవర్, ఫుడోరా, డెలివరూ, అమెజాన్, స్విగ్గీ, జొమాటో మొదలైన కంపెనీలు గిగ్ ఆర్థికవ్యవస్థలో అత్యధిక పెద్ద యాజమాన్య సంస్థలుగా వున్నాయి.

ప్లాట్‌ఫాం ఆర్థిక వ్యవస్థ నమూనా

జర్మనీకి చెందిన ఫుడోరా, ఇంగ్లండుకు చెందిన డెలివరూ సంస్థలు కోరిన వారికి ఆహారాన్ని ఇం టివద్దకే చేరవేసే ఆహార బట్వాడా సంస్థలు. ఈ సంస్థల ద్వారా వినియోగదారులు స్థానిక హోటళ్ళనుండి త మకు కావలసిన ఆహార పదార్థాలను తెప్పించుకోవచ్చు. ఈ రెండు ఆహార బట్వాడా సంస్థలలో కార్మి కులు శ్రమచేసే క్రమమంతా ఒకటే విధంగా వుంటుంది. కార్మికులు ముందుగానే ఏర్పరచిన షి

ష్టుల ప్రకారం దీనికోసం నిర్దేశించిన ఒక 'యాప్'ను తెరచి వుంచుతారు. ఈవిధంగా పనిని అందుకోవటానికి తాము అందుబాటులో వున్నామని తెలియజెప్తారు. ఎవరైనా ఒక వినియోగదారుడు తనకు కావాల్సిన ఆహార పదార్థాన్ని కోరిన వెంటనే, ఆ వినియోగదారుడు కోరుకున్న హోటల్ నుండి ఆమోదాన్ని తీసుకుని, బట్వాడాచేసే కర్తవ్యాన్ని అల్గారిథమ్ (ఎప్పటి కప్పుడు సమాచారాన్ని క్రోడీకరించి, వర్గీకరించే కంప్యూటర్‌లోని ఒక వ్యవస్థ) ద్వారా ఆటోమేటిక్‌గా ఎంపికగా చేయబడిన ఒక కార్మికునికి ఆదేశాన్ని పంపుతుంది. ఈ కర్తవ్యాన్ని గనుక ఒకసారి ఆమోదిస్తే, కార్మికుడు నిర్దేశిత హోటల్‌కు వెళ్ళటం, వినియోగదారుడు కోరిన ఆహార పదార్థాలను తీసుకోవటం, మోటార్ సైకిల్, మోపెడ్ లేదా కారుపై వినియోగదారుని ఇంటివద్దకు దానిని చేరవేయటం జరుగుతుంది. ఈ మొత్తం పని సాగే క్రమంలో కార్మికుని కదలికలన్నీ–అతను ఎక్కడవున్నదీ, అతని పనివిధానం ఎలా వున్నదీ–వంటివన్నీ కార్మికుని స్మార్ట్ ఫోన్‌ద్వారా ప్రత్యక్ష ప్రసారం అవుతూ, నమోదు చేయబడుతుంటాయి. కార్మికుని ఈ పనికి సంబంధించిన సమాచారాన్ని అల్గారిథమ్స్ సేకరించి, వినియోగదారునికి బట్వాడా చేసిన పదార్థం లేదా కార్మికునికి చెల్లించే పారితోషికం, శిక్ష లేదా జరిమానా లెక్కగడుతుంది. కొన్ని సమయాల్లో కార్మికుని శ్రమ పరిగణలోకే రాదు. ఈ అంచనాల ప్రాతిపదికలన్నీ ఏవిధంగా నిర్ణయిస్తారో తెలియని విధంగా చీకటిలో వుండి, కార్మికునితో సంబంధం లేకుండానే తరచుగా మారుతుంటాయి.

'అల్గారిథమ్ నిఘా' అనేది, ఈ లాంటి అత్యధిక సంస్థల సంస్థాగత పనివిధాని కంతటికీ కీలకంగా వుంది.

ప్లాట్‌ఫాం కార్మికులను ముందుకు తెచ్చిన "అల్గారిథమ్"

దక్షిణ కొరియా దేశపు 'అమెజాన్' సంస్థగా పేర్కొనే ఆ దేశ అతిపెద్ద ఎలక్ట్రానిక్ వాణిజ్య ప్లాట్‌ఫామ్ కేపాంగ్ – బహుళ దొంతరల ఉద్యోగుల నిర్మాణాన్ని, అల్గారిథమ్ ద్వారా కార్మికులపై ఎల్లవేళలా నిఘా వుంచే విధానాన్ని కలగలిపి వినియోగిస్తూ యాజమాన్యానికి మరింత లాభాలను సమకూరుస్తూ, కార్మికులకు ప్రాణాంతకంగా పరిణమించింది. ఈ సంస్థలో పనిచేసే 8 మంది కార్మికులు (ఇద్దరు తాత్కాలిక సిబ్బందితోసహా) పనిభారం కారణంగా ఇటీవల చనిపోయారు. రాత్రి షిఫ్టులో పనిచేసే 48 సం॥ల వయస్సున్న ఫోర్‌మన్ దీనికి తాజా బాధితుడిగా వున్నాడు. 'ఇ' అనే అతని ఇంటిపేరు కారణంగా మాత్రమే అతనిని గుర్తించటం సాధ్యమైంది.

ఈ సం॥రం మార్చి మొదటి రోజుల్లో మెదడులో నరాలు చిట్లి అతను మరణించడానికి ముందు–రెగ్యులర్ ఉద్యోగి హోదా పొందటానికి అతను చాలా దగ్గరలో వున్నాడని ఒక సంవత్సరకాలంగా అతన్ని వ్వారించారు. అతను తన ఉద్యోగ కేంద్రంలో అవిశ్రాంతంగా కృషిచేస్తూ వచ్చాడు. అతని నిర్దేశిత పనిగంటల తర్వాత అతను కేపాంగ్ పర్యవేక్షణా యాప్ ద్వారా తన స్మార్ట్ ఫోన్‌లో అతను బట్వాడా చేసిన వస్తువుల ట్రాక్‌లను చెక్ చేసుకుంటూ వుండేవాడు. నిర్దిష్ట కాలపరిమితి ఒప్పందం క్రింద ఒక సం॥రకాలం పైగా పనిచేస్తూ పూర్తికాలం కార్మికునిగా మారబోతున్నానని భావించాడు. తన తోటి కార్మికులను అధిగమించేందుకు మరో రెండు స్వల్పకాల ఒప్పందాలు కూడా కుదుర్చుకొని మరింత శ్రమించటం ద్వారా, 13 వేలమంది కార్మికులు పనిచేస్తున్న కేపాంగ్ సంస్థలో అగ్రభాగంలోనున్న 15.5 శాతం కార్మికు

లలోకి చేరుకోవాలని ఆశించాడు. అతను నూతన ఉద్యోగ ఒప్పందం కుదుర్చుకొని మరింతగా పనిచేస్తు
న్న రెండు రోజుల తర్వాత మరణించాడు.

కేపాంగ్ దక్షిణకొరియాలో 3వ అతిపెద్ద యాజమాన్య సంస్థగా వుంది. శామ్‌సంగ్ ఎలక్ట్రానిక్స్, హ్యూ
ండాయ్ మోటార్స్ కూడా దీనితర్వాత స్థానంలోనే వున్నాయి. 'ఇ' వంటి ఒప్పంద కార్మికుల సేవకు తో
డుగా, రోజువారీ కూలీ ప్రాతిపదికన ఈ సంస్థ స్మార్ట్‌ఫోన్ యాప్ ద్వారా 'ఫుల్‌ఫిల్‌మెంట్' కేంద్రాలలో పను
లకోసం 40 వేల మందిని తీసుకుంటున్నది. అస్థిర కార్మికులు అధికంగా వున్న కాలంలో 'యాప్'లపై
ఆధారపడి పెద్ద సంఖ్యలో 'గిగ్' లేదా ప్లాట్‌ఫామ్ కార్మికులను తీసుకోవటం సాధ్యమౌతోంది. 2019 వ
రకు మెరుగైన జీవితాలకు మెరుగైన విధానాలకోసం పనిచేసే అంతర్జాతీయ సంస్థ అయిన 'ఆర్థిక సహ
కారం, అభివృద్ధి సంస్థ' (ఇసిడి) గణాంకాల ప్రకారం దక్షిణకొరియాలోని మొత్తం కార్మికులలో ప్రతి నలుగు
రిలో ఒకరు తాత్కాలిక కార్మికులుగా వున్నారు.

కేపాంగ్ సంస్థ తమ ప్లాట్‌ఫాంలో పనిచేసే కార్మికుల ఆనుపానులు, కదలికలపై ఆటోమేటిక్‌గా ని
ఘా వుంచగలిగే కార్యకలాపాలు అన్నింటినీ అల్గారిథమ్స్ వంటి ఉన్నత సాంకేతిక పరిజ్ఞానంపై ఆధారపడి
నిర్వహిస్తోంది. ఆ సంస్థయొక్క ప్రజా సంబంధాల వీడియో పరిశీలించినా వారి 'ఫుల్‌ఫిల్‌మెంట్' కా
ర్మికులు, అత్యంత వేగంగా భద్రతా చర్యలేమీ లేకుండా ఏవిధంగా పనులు నిర్వహిస్తున్నారో తెలుస్తుంది.

కార్మికులు ఎంతవేగంగా వస్తువులను వినియోగదారులకు, కోరుకున్నచోటుకు చేర వేస్తున్నారో, ఎం
త మోతాదు పనిని నిర్వహిస్తున్నారో ఎప్పటికప్పుడు వారి ప్రతి ఒక్క కదలికను నమోదుచేసే ఒక ఎలక్ట్రా
నిక్ పరికరాన్ని ఆ కార్మికులు ఎప్పుడూ తమవెంటే వుంచుకోవాలి. వారి పని సామర్థ్యాన్ని యూనిట్స్‌లో కొ
లుస్తూ, ప్రతి గంటకూ ఎన్ని యూనిట్లు (యుపిహెచ్) పని నిర్వహించారో ఈ పరికరం నమోదు చేస్తుం
ది. యుపిహెచ్ అనేది గంటలవారీ కోటా కాదు; అందుకు బదులుగా కార్మికులందరినీ ఒకే వరుసలో
ఒకరిపై ఒకరికి పోటీ బెట్టి, గంటవ్యవధిలో వారు సాధించిన పనిని కొలత వేయటం. ఈ విధానం కార్మి
కులందరినీ–కొత్తవారిని, అనుభవజ్ఞులైన వారిని–ఒకరితో ఒకరు పోటీపడి వేగంగానూ మరింత కష్టించి
పనిచేసేలా చేస్తోంది. దీనిని అందుకునేందుకు వారు బాత్‌రూమ్‌కు వెళ్ళే సమయాన్ని కూడా వదులుకొ
ని పనిచేస్తున్నారు. తరచుగా సూపర్‌వైజర్లు ఈ కార్మికులను బహిరంగంగా దూషించటం జరుగుతోంది
. అంతిమంగా వీరికి నూతన ఒప్పందం లేదా 'గిగ్' పని నిరాకరించటం జరుగుతోంది.

కేపాంగ్ ఇదేతరహా మరొక విధానాన్ని అనుసరిస్తోంది. సరుకు బట్వాడా చేసేవారు మరింత అధిక
ంగా, మరింత త్వరితంగా పనిచేసేందుకు గంటకు సగటు పని (ఏపిహెచ్)కొలతనుపయోగించి
గంటల వారీగా కార్మికుల పనివిధానాన్ని పర్యవేక్షిస్తోంది.

'కేపాంగ్ ఈట్స్' సంస్థకు 2,10,000 మంది పైగా ఆహారం బట్వాడా చేసే కొరియర్లు వున్నప్పటికీ పరి
స్థితి ఇంకా అధ్వాన్నంగా వుంది. కొరియర్లు (బట్వాడా చేసే కార్మికులు) పనిచేసే ప్రాంతం, పనివత్తిడి వుం
డే గంటల్లో చేసే పని మొదలైన అంశాలపై ఆధారపడి కేపాంగ్ సంస్థ తమ కొరియర్లకు వేతనం నిర్ణయిం
చే సంక్లిష్ట విధానాన్ని ఉపయోగిస్తోంది. ఈ వేతనం ప్రతి ఐదు నిముషాలకు ఒకసారి కూడా మారే అవ
కాశం వుంది. ఆలీబాబా నుండి అమెజాన్ దాకా 'ఉబర్ ఈట్స్' నుండి 'డెలివరూ' వరకు వస్తురవాణా
, సరఫరా సంస్థలన్నీ ప్రపంచ వ్యాపిత పెట్టుబడిదారులుంతా – కార్మికుల ఆనుపానులపై ఎల్ల

వేళలా నిఘా వుంచే 'అల్గారిథమ్స్'ను వుపయోగించి కార్మికులలో భయాందోళనలు కల్పించి, నిస్పృహ చెందిన కార్మికులనుండ మరింతగా శ్రమదోపిడీ సాగిస్తూ సూపర్ లాభార్జనలు సాగిస్తున్నారు.

కార్మికుల దుర్బలత్వం, అభద్రత, అస్థిరతలను సొమ్ముచేసుకుంటూ ఈ కంపెనీ లన్నీ చాలా దూకుడుగా ఫ్లాట్‌ఫామ్ కార్మికుల రూపంలో తాత్కాలిక, గిగ్ కార్మికులను దుర్మార్గంగా శుష్కించిపోయేలా తరచుగా వత్తిడి చేస్తున్నారు. కారుచౌకగా లభించే అనియంత్రిత గిగ్ కార్మికులే ఈ కంపెనీలకు లాభదాయంగా వుండి ముందుకు నడిపిస్తున్నారు.

ప్రపంచవ్యాపితంగా మరిన్ని కార్పొరేట్ సంస్థలు వారి వ్యాపార కార్యకలాపాలలో గిగ్ కార్మికులను నియమించుకోవాలని చూస్తున్నాయి. తద్వారా కార్మికులపట్ల వారి చట్టపరబాధ్యతల నుండి, కార్మికులకు కల్పించాల్సిన హక్కులనుండి నిర్భయంగా తప్పించుకోవచ్చని చూస్తున్నాయి.

గిగ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ గణాంకాలు

- అమెరికాలోని 36 శాతం కార్మికులు గిగ్ ఆర్థికంలో మునిగి వున్నారు. భారత దేశమేమీ వెనుకబడి లేదు; అమెరికా తర్వాత ఫ్లాట్‌ఫామ్ కార్మికుల సంఖ్యలో ఇండియా రెండవ స్థానంలో వుంది.
- అమెరికాలో ఫ్లాట్‌ఫామ్ కార్మికులు 2018 సం॥లో అమెరికా ఆర్థికవ్యవస్థకు 1.28 ట్రిలియన్ డాలర్లను సమకూర్చారు.
- గిగ్ ఆర్థికం ప్రస్తుతం సాగుతున్న నిష్పత్తిలో పెరిగితే 2027 నాటికి అమెరికాలోని 50 శాతంపైగా కార్మికులు దీని పరిధిలోకి వస్తారు.
- యువ జనాభాలో 42శాతం మంది ఫ్లాట్‌ఫామ్ కార్మికులుగా వున్నారు.
- భారతదేశ గిగ్ విభాగం 2024 నాటికి 17శాతం వార్షిక అభివృద్ధిరేటుతో 455 బిలియన్ డాలర్లకు పెరుగుతుందని అంచనా.

సంఘటితపడే హక్కుకు రక్షణ కల్పించటం వంటి కార్మిక చట్టాల పునరుద్ధరణకోసం ఉద్యమాలను సాగించి, గిగ్ కార్మికులందరినీ ఒకే గొడుగు క్రిందకు తెచ్చేందుకు ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమం తీవ్రంగా ఉద్య మించాల్సిన అవసరం వుంది.